

List of Old Testament Peshitta Manuscripts edited by the Peshitta Institute, Leiden University, Leiden 1961, 114 p.

W r. 1953 w czasie Kongresu Międzynarodowej Organizacji dla Studiów nad ST (IOSOT) postanowiono wydać tekst krytyczny Peszitty. Na czele stworzonego Komitetu stanął D. Winton Thomas Cambridge. Utworzono Peshitta Institute z siedzibą w Leiden, a realizację projektu powierzono profesorowi uniwersytetu w Lejdzie P.A.H. de Boerowi. Od roku 1961 zaczęły się pojawiać pierwsze publikacje związane z tym przedsięwzięciem. Właśnie omawiany wykaz rękopisów Peszitty ST jest tą pierwszą publikacją. Jest to bardzo potrzebna pomoc dla autorów przygotowujących krytyczne wydanie poszczególnych ksiąg ST. ST jest tutaj rozumiany w najszerszym znaczeniu tzn. razem z pseudoepigrafami i apokryfami ST.

Omawiana praca zbiorowa składa się z wstępu (III—XI), wykazu bibliotek posiadających rękopisy syryjskie na całym świecie (1—50) począwszy od biblioteki uniwersyteckiej w Amsterdamie, a skończywszy na znanej kolekcji Mingany w Woodbrocke (47—50) oraz dwu indeksów: indeksu bibliotek (75—82) i indeksu ksiąg biblijnych (82—114).

Wstęp składa się z 4 paragrafów. W pierwszym autorzy omawiają przedmiot, treść, ograniczenia spisu rękopisów. Między innymi stwierdzają, że tylko wyjątkowo zostały opracowane księgi Tobiasza i 1/3 Ezdrasza, ponieważ zachowane przekłady należą całkowicie lub częściowo do Syroheksapli. W paragrafie drugim autorzy uzasadniają taki a nie inny podział omawianej pozycji. Treścią paragrafu III jest opis rękopisów Peszitty, który będzie zawierał datę rękopisu, materiał pisarski, liczbę kart, kolumn i treść rękopisu jeżeli to będzie ważne dzieło, np.: całość Biblii, Pięćksiąg, Prorocy, księgi apokryficzne itp. Paragraf IV zatytułowany: sigla manuskryptów informuje, że każde siglum posiada wiek rękopisu, treść rękopisu, relacje do rękopisów tego samego okresu i o tej samej treści. Wykaz bibliotek obejmuje 22 pozycje z których najbogatszymi są: British Museum — 114 rękopisów i Biblioteka Watykańska — 33 rękopisów. Po wykazie bibliotek umieszczony jest apendyks rękopisów opuszczonych lub niedostępnych dla autorów.

Indeks I zawiera wykaz chronologiczny, alfabetyczny, numeryczny sigłów rękopisów używanych w tym dziele razem z podaniem biblioteki posiadającej rękopis, np. 5b1 = Londyn, British Museum, Add. 14. 425.

Omawiana praca pełni funkcję przewodnika po rękopisach syryjskich Peszitty ST i jest niezastąpiona dla zajmujących się tekstami Peszitty ST. Stąd też zasługuje na przybliżenie jej polskiemu czytelnikowi z tej choćby racji, że jest to biała plama wśród zainteresowań na naszym gruncie.

Kraków

KS. JERZY WOŹNIAK CM

The Old Testament in Syriac according to the Peshitta Version edited by The Peshitta Institute Leiden, General Preface, Leiden 1972, XXIII p.

Ogólne Wprowadzenie dotyczące zasad wydawania tekstów Peszitty ST zostało opublikowane przez założyciela Instytutu Peszitty w Lejdzie prof. P.A.H. de Boera i jego współpracownika Dr W. Baarsa, który obecnie zatrudniony jest przez Uniwersytet w Amsterdamie.

Ogólne Wprowadzenie zostało pomyślane jako pomoc metodyczna dla współpracowników Instytutu Peszitty i jest aktualne do dzisiaj, gdyż nie wszystkie księgi ST zostały krytycznie wydane w syryjskiej wersji Peszitty. Ogólne Wprowadzenie podaje zasady obowiązujące przy publikowaniu tekstu Peszitty i składa się z pięciu paragrafów.

W paragrafie pierwszym dowiadujemy się, że tekstem podstawowym bazą będzie rękopis 7a1 = Milan Ambrosian Library, MS B 21 Inferiore fotolitograficznie reprodukowany przez A. M. Cerianiego (*Translatio Syro Pescitto Veteris Testamenti ex codice Ambrosiano sec. fere VI, photolithographice edita*, Mediolani 1876—1881). W przypadku wątpliwości rękopis powinien być osobiście zbadany. Dla ksiąg, które nie znajdują się w rękopisie 7a1 będzie się używać znanego najstarszego rękopisu. Np. dla Pieśni nad Pieśniami 9t3 = Londyn, British Museum, Addit. MS 17. 109: dla księgi Tobiasza — 8f1 = Wadi Natrum, Dair as-Suryan, Syr MS 27.

Paragraf drugi omawia pierwszy aparat krytyczny, który będzie obejmował lekcję tekstu bazy, spis tych słów lub części tekstu bazy, który częściowo lub z trudem można czytać, słowa wymazane lub które nie mogą być rekonstruowane, oraz liczne poprawki rękopisu czy to przez oryginalnego skrybę dokonywane czy późniejszą ręką.

Paragraf trzeci dotyczy not między górnym a dolnym aparatem krytycznym, które będą zawierały informacje dotyczące spisu lekcji z lekcjonarzy oraz większych uszkodzeń tekstów.

Czwarty paragraf przedstawia tzw. drugi aparat krytyczny zawierający 17 reguł. Między innymi musi podać różnego rodzaju warianty tekstu ze wszystkich rękopisów studiowanych. Mogą to być warianty ortograficzne, gramatyczne, synonimiczne. Do paragrafu dodany jest apendyks zawierający Index Orthographicus. Ostatni paragraf piąty zawiera sigła i wykaz skrótów, które mogą być używane, we wszystkich księgach Peszitty.

Omawiany wstęp ogólny ma znaczenie praktyczne i służy nadal dla wydawców ksiąg biblijnych jako niezbędna pomoc przy opracowywaniu syryjskiego tekstu Peszitty ST.

Kraków

KS. JERZY WOŹNIAK CM

KS. ROMAN BARTNICKI, *Uczeń Jezusa jako głosiciel Ewangelii, tradycja i redakcja Mt 9, 35—11, 1*, Warszawa 1985 ATK, str. 283

Autor omawianej monografii, obecnie docent i wykładowca egzegezy Nowego Testamentu w ATK, od wielu lat zajmuje się problematyką Nowego Testamentu. Szczególnie poświęcił się badaniom nad ewangeliami synoptycznymi, których owocem jest niniejsza praca. Głównym celem Autora w tej pracy jest wykazać na przykładzie interesującego go tekstu Mt 9, 35—11, 1, kim właściwie jest i kim powinien być autentyczny uczeń Chrystusa, powiedzmy dokładniej apostoł powołany do głoszenia ewangelii i przepowiadania Królestwa Bożego na ziemi.

Praca ks. R. Bartnickiego składa się z 8 rozdziałów, z których dwa pierwsze można uznać za wprowadzenie w temat, zaś sześć pozostałych to już szczegółowe analizy samej treści interesującej go mowy Mateusza. Chociaż dwa pierwsze rozdziały zajmują się stanem badań nad strukturą ewangelii według Mateusza oraz prezentują nam wprowadzenie do samej mowy (Mt 9, 35—10, 5), to jednak należy je uznać za bardzo potrzebne, gdyż bez nich nie zrozumielibyśmy dalszych wywodów Autora, przedstawiających szczegółowo obowiązki, cele i zadania tych wszystkich, którzy otrzymali powołanie i mają zaszczepić w swoim życiu posłannictwo w imieniu Chrystusa. Autorowi należy się wdzięczność za to, że zadał sobie wiele trudu, by przez analizę interesującego go tekstu dojść ostatecznie